

Rozhledy matematicko-fyzikální

Zdeněk Janout

Hoskin, M.: Karolína Herschelová. Žena, která objevila kometu

Rozhledy matematicko-fyzikální, Vol. 82 (2007), No. 2, [57]

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/146201>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2007

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Hoskin, M.: Karolína Herschelová. Žena, která objevila kometu.

Nakladatelství Academia, Praha 2006

Jsou ženy ve vědě stejně úspěšné jako muži? Je moudrost výsadou jen mužů? Jaké jsou životní osudy učených žen? Odpovědi na tyto a další otázky naleznete v knihách nové edice *Ženy a věda* nakladatelství Akademie věd ČR. Edice se bude věnovat životním osudům a dílu žen výjimečně úspěšných ve fyzice, chemii, matematice, biologii nebo medicíně. Budou ji tvořit jak překlady ze zahraniční literatury, tak původní díla česká, dokazující rovnocennost žen v různých vědeckých oborech, zemích i historických obdobích. Jde o první edici u nás s touto tematikou. Edici řídí prof. RNDr. Ivo Kraus, DrSc., autor knihy *Příběhy učených žen* (2005).

První monografie z edice *Ženy a věda* je věnována britské astronomce německého původu Karolíně Lukrécii Herschelové (1750–1848). Čtivě psaná kniha se zabývá vztahem Karolíny a jejího bratra Williama, objevitele planety Uran (1781), kteří se v mládí profesionálně věnovali hudbě a amatérsky astronomii a výrobě dalekohledů. Po Williamově objevu Uranu končí s hudební činností a začínají se astronomii věnovat profesionálně. Během čtyřiceti let společného pozorování oblohy dosahují hvězdného vrcholu, stávají se světoznámými. On je objevitel Uranu, mnoha hvězd, dvojhvězd, mlhovin a vlastního pohybu Slunce. Ona je objevitelka řady vesmírných objektů a sestavitelka katalogů mlhovin, hvězd a dvojhvězd. Stává se vůbec první placenou ženou astronomkou (od krále dostává plat 50 liber). Spolu získali nehynoucí věhlas jako největší známí vědeckí partneři v historii astronomie. Oba ve zralém věku dosáhli vysokých společenských poct. Karolína se dožila v plné duševní svěžesti věku 98 let. Pro svůj přístup k badatelské práci – extrémní preciznost, systematickosti, perfektně vedené zápisy z pozorování – je nám vzorem i dnes. Williamův syn, „zázračné dítě“ John, dokončil dílo otce i tety tím, že rozšířil pozorování na jižní oblohu. Pro nás je také zajímavé, že kořeny jejich rodu sahají po linii otce až na Moravu do Heršpic u Slavkova.

Autorem knihy je anglický astronom Michael Hoskin. Překladatelkou knihy je publicistka, fyzička, profesorka Matematicko fyzikální fakulty UK Ludmila Eckertová. Zajímavá kniha, obsahující řadu kopií dobových dokumentů a obrázků, odpovídá na otázku, jaký byl podíl Karolíny na dosažených výsledcích – zda byla skutečnou astronomkou nebo pouze oddanou asistentkou svého bratra Williama. Knihu lze doporučit všem zájemcům o astronomii a její historii.

Podle plánu budou v edici *Ženy a věda* následovat monografie *Tragický život Milevy Maričové* (1875–1948), manželky a matky dětí Alberta Einsteina, monografie věnovaná ruské matematické 19. století *Sofii Kovalevské* a monografie věnovaná slavné francouzské matematické a fyzičce *Gabriele-Emilii Marquise de Chatelet* (1706–1749).

Zdeněk Janout